

Metalarbejde ikke blot her i Landet, men ogsaa i andre Lande i Europa; medens Spørgsmaalet i Amerika er grundlovmæssig afgjort paa den Maade, at Domstolene have Ret til ikke blot at fravige Lovgivningsmagtens Afgjørelser, naar de stride imod Forsætningen, og endogsaa, naar dette er Tilfældet, kunne erklære den vedkommende Lov for ugyldig, saa er Spørgsmaalet derimod i Europa en Gjenstand for videnskabelig Polemik. Det er ikke blot her tillands, hvor der blandt selve Universitetslærerne fortiden er de mest ulige Meninger derom, idet navnlig den Mening, Nellesman har udviklet i sin Procces, bestrides af Andre, men det er især i den store europæiske Litteratur, at dette Spørgsmaal drøftes. Jeg vil nu ikke negte, at det har megen Betydning, at det ærede Medlem for Sorø Amts 3die Valgkreds (Lauber) og de øvrige Medlemmer af Flertallet sige, at Domstolene ikke kunne fravige Lovgivningsmagtens Afgjørelser, men nogen absolut Afgjørelse af denne europæiske Strid vil det dog neppe medføre. Hvad jeg imidlertid blot vil sige, er det, at naar man synes at ville paaberaabe sig den Omstændighed, at der paa den grundlovgivende Rigsforsamling blev forfattet et Forslag, hvis Mening var den, udtrykkelig at tillægge Domstolene en saadan Myndighed til at tilsidefatte eller ikke tage Hensyn til de Love, som strede mod Grundloven, saa kan der ikke udledes noget af denne Forkastelse. Det er fuldkommen vist, at et saadant Forslag blev forfattet med 7 Stemmers Majoritet, nemlig, saavidt jeg erindrer, med 65 Stemmer imod 58, men det blev udtrykkelig under Forhandlingen forinden Afstemningen hævdet fra de forskellige Sider, at den Afgjørelse, der her blev truffen, ikke vilde medføre nogen virkelig Afgjørelse, hvis den gik i negativ Retning, idet nemlig, hvis Forslaget forkastedes, vilde Forholdet blive det samme, som det vilde være, hvis der ingen Bestemmelse var, og hvis der altsaa ifølge Forholdenes egen Bessaffenhed tilkom Domstolene en saadan Myndighed, maatte den fremdeles tilkomme dem uden Hensyn til, om dette Forslag forkastedes. Der kan altsaa Intet udledes deraf; Forholdet blev, som det var, og som det vilde være, selv om det omtalte Forslag aldrig var fremkommet. — Det Andet, jeg vil bemærke, er dette, at selv de, der som Professor Nellesmann i hans Procces ere tilbøjelige til at negte Domstolene en Ret til at prøve Lovgivningsmagtens Afgjørelser, prøve Spørgsmaalet om, hvorvidt en Lov er stemmende med Grundloven, ville dog vistnok kun være tilbøjelige til at antage dette i saadanne Tilfælde, hvor der

er Tale om en Bestemmelse, som Lovgivningsmagten giver ifølge dens Pligt til at træffe en Ordning af et vist Forhold, og hvorved den kan komme til at gaa ud fra en vis Forudsætning om, hvad der er Grundlov, men de ville vistnok være i nogen Tvivl om, hvorvidt en Lov, der direkte gik ud paa at fortolke Grundloven, vilde være bindende for Domstolene. Men som sagt, jeg skal ikke selv udtale nogen Mening om dette Spørgsmaal, fordi det jo aldeles ikke ligger for, og det, som det kommer an paa ved Afgjørelsen af det foreliggende Spørgsmaal, vortimod er, som jeg før sagde, at, jo sikrere Domstolene ikke have denne Ret til at tilsidefatte en Lov, desto varmere bør den lovgivende Magt være i dette Forhold. Hvis man bestemmer sig for Lovforslaget, kan jeg i og for sig ikke have noget imod det Indhold, som man nu har foreslaaet at give det.

Casse: Det er efter min Mening i høi Grad ønskeligt, at der med Hensyn til det Forhold, som dette Lovforslag omhandler, bliver truffet en Afgjørelse, som er istand til at fjerne den Bakken og Uklarhed, der i saa mange Retninger har viist sig at være tilstede i saa Henseende. Det er ganske overflødig for mig her at komme ind paa at vise, at der har fundet en saadan Bakken og Uklarhed Sted, idet navnlig Betænkningen, saavel som ogsaa hvad der er blevet udtalt ved Lovforslagets foregaaende Behandling, har gjort det tilstrækkelig klart, at der i denne Retning har fundet stor Meningsforskjel Sted, baade hos Kommunalraadene og hos Domstolene. Digesaa lidt skal jeg gaa ind paa de Bemærkninger, der ere fremkomne, og som nærmest have knyttet sig til enkelte Punkter i den afgivne Betænkning. Derimod vil jeg strax sige, at jeg ikke har nogen som helst Betænkning ved, at den Afgjørelse, der bør finde Sted, bliver truffen paa den Maade og i den Retning, som Lovforslaget og Udvalgets Flertal anser for at være den hensigtsmæssigste. Idet jeg altsaa kommer til det Resultat, at der ikke er Noget i Veien for, at man gennem almindelig Lov giver en Bestemmelse som den, Lovforslaget gaar ud paa at foreslaa — hvorved jeg blot skal bemærke, at jeg ubetinget tiltræder de Ændringsforslag, som fra Flertallets Side ere blevene stillede — skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger for at begrunde den Stilling, jeg indtager med Hensyn til Lovforslaget, forsaavidt angaar dets Forhold til Grundloven. Ingen vil kunne tvivle om, at jeg, saavel som alle Andre, vilde finde aldeles afgjørende Grunde for ikke at gaa ind paa